

Budget 2023-2026 - 1. behandlingsbudgettet

22/321 Åben Sag

Sagsgang

ØK, KB

Sagsfremstilling

I denne sag fremsendes årsbudgettet til 1. behandling. Forligspartierne har aftalt en budgetskitse for 2023-2026, som behandles af Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i henhold til budgetproceduren. Forligspartierne har aftalt, at budgetskitzen indebærer, at alle stemmer for budgetskitzen, og der bliver ikke stillet ændringsforslag til enkelte dele. Budgetskitsen er vedhæftet som bilag.

Regeringen og KL har i år indgået en relativ stram økonomiaftale. Anlægsrammen er på et lavt niveau og servicerammen er alene hævet svarende til ændringen i demografi. Samtidig er bloktilskuddet reduceret markant siden budget 2022-2025. Det skyldes at kommunerne modtager et lavere beløb til at dække udgifterne til forsørgelse. Det afspejlede sig i det tekniske budget, hvor indtægterne ikke kunne dække udgifterne og afdrag på lån.

I den budgetskitse, der er aftalt er der skabt balance mellem indtægter og udgifter i de første to år i budgetperioden. Dette er primært sket ved at reducere på anlæg.

Hovedtallene i budgetskitzen fremgår af nedenstående tabel:

Budgetbalance

Budgetbalance mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Indtægter	-2.886,3	-2.955,2	-3.031,4	-3.101,7
Driftsområdet incl. renter	2.752,3	2.853,9	2.942,3	3.029,2
Resultat af ordinær drift	-133,9	-101,3	-89,1	-72,5
Anlægsudgifter	95,3	88,8	86,8	49,9
Anlægsindtægter	-19,7	-30,5	-11,7	-14,2
Afdrag	58,0	46,1	47,1	48,1

Strukturel balance -=overskud, +=underskud	-0,3	3,2	33,1	11,3
Finansforskydninger	4,0	-20,9	-0,0	-0,0
Kasseforøgelse (-) / Kasseforbrug (+)	3,6	-17,8	33,1	11,3
Kassebeholdning gennemsnit	308	314	306	282

De centrale økonomiske målsætninger som er vedtaget i kommunens økonomiske politik er:

- Strukturel balance i alle år
- Anlægsudgifter på minimum 100 mio. kr.
- Nedbringelse af gæld på minimum 10 mio. kr. årligt
- En gennemsnitlig kassebeholdning på mindst 175 mio. kr.
- Servicerammen overholdes.

I budgetskitsen er målsætningen om strukturel balance overholdt i 2023 og 2024 med mindre afvigelser, mens der er underskud på 33,1 mio. kr. i 2025 og 11,3 mio. kr. i 2026. Det fremgår af budgetskitsen, at forligspartierne er opmærksomme på problemstillingen, og at emnet vil indgå i budgetforhandlingerne efter høringsperioden, når der kendes svar på ansøgningen om tilskud fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner.

Anlægsudgifterne er i alle budgetår under målsætningen på 100 mio. kr. I 2023 skyldes det, at KL har udmeldt en vejledende anlægsramme på kun 95 mio. kr. I 2024 udgør anlægsudgifterne 89 mio. kr. i 2025 er de 87 mio. kr. og i 2026 er de 50 mio. kr.

Målsætningerne om gældsafvikling og gennemsnitlig kassebeholdning er opfyldt og der afdrages ekstraordinært på feriepengeforpligtigelsen med 10 mio. kr. i 2023. Servicerammen på 1.922,3 mio. kr. i 2023 overholdes også.

I det tekniske budget var der indregnet et effektiviseringsbidrag i 2023 på 0,55% af serviceudgifterne svarende til ca. 10 mio. kr. Denne stiger i budgetskitsen fra 2024 og årene frem til 0,8% årligt svarende til ca. 14 mio. kr.

Det fremgår af budgetskiten, at driften skal effektiviseres blandt andet ved at løse opgaver mere enkelt eller med øget digitalisering, men at der også er opgaver som vil blive reduceret eller falde bort.

Norddjurs Kommune har ansøgt om tilskud fra Indenrigs- og Boligministeriets pulje til særligt vanskeligt stillede kommuner efter §16, og borgmesteren og kommunaldirektøren har i den forbindelse afholdt møde med Indenrigs- og Boligministeren den 19. august 2022. Kommunen får svar på ansøgningen i slutningen af august. I budgetskiten er der ikke indarbejdet et tilskud. Forligspartierne er enige om at reservere eventuelle tilskudsmidler til at understøtte organisationens arbejde med balancen i økonomien i 2024-2026.

Kommunen har ansøgt Indenrigs- og Boligministeriet om tilskud til en skattenedsættelse på 0,1 procentpoint fra puljen med relation til udligningsreformen, og har fået tildelt hele den ansøgte ramme. Alle de øvrige kommuner der har søgt tilskud fra puljen, har også fået fuldt tilsagn. Tilskuddet udgør 90 % af nettoprovenutabet i 2023 og 2024, 85 % i 2025, 80 % i 2026 og 75 % i 2027. Herefter er der ikke tilskud. Partierne har aftalt i budgetskiten, at skatteprocenten fastlægges i forbindelse med budgetforhandlingerne efter høringsperioden.

Der er vedlagt en oversigt over ændringer, der er indarbejdet på driften, samt en oversigt over de anlæg, der indgår i budgetskiten.

Forslag til takstoversigt er vedlagt som bilag. Ikke alle takster er endnu kendte, og der kan derfor ske ændringer/tilføjelser inden 2. behandlingsbudgettet. Endelig er budgetbemærkninger også vedlagt sammen med beskrivelserne af de to tekniske korrektioner, der er kommet efter vedtagelse af teknisk budget.

Der skal træffes beslutning om bevillingsniveauet. Bevillingsniveauerne foreslås vedtaget på samme niveau som sidste år, og fremgår af det vedhæftede bilag. Driftsbevillinger er fastsat på udvalgsniveau, og opgøres netto. Det vil sige, at der gives én samlet bevilling for indtægter og udgifter, så udvalget selv kan disponere over indtægter på eget udvalgsområde. Rådighedsbeløb til anlæg og anlægsbevillinger er fastsat på projektniveau og som bruttobevillinger. Det vil sige, at der gives selvstændige bevillinger til både udgifter og indtægter for hvert projekt.

Der afholdes borgermøde om budgettet den 7. september 2021 kl. 19-21 på rådhuset i Grenaa, og der vil også være mulighed for virtuel deltagelse. Borgmesteren vil på borgermødet fremlægge skitsen til budgetaftalen.

Høringsperioden er fra 3. september til 16. september 2022 kl. 10.00. Det er muligt at indsende høringssvar via kommunens hjemmeside på www.norddjurs.dk. Høringssvarene bliver som udgangspunkt tilgængelige på hjemmesiden. Man skal dog være opmærksom på, at Norddjurs Kommune som følge af persondataforordningen ikke må offentliggøre høringssvar, som indeholder fortrolige eller følsomme personoplysninger. Det kan f.eks. være oplysninger om navn og adresse på den person, der indsender, helbredsoplysninger mv. Hvis et høringssvar indeholder fortrolige oplysninger, vil det ikke fremgå af hjemmesiden. Alle høringssvar vil dog indgå i budgetarbejdet og tilgå Kommunalbestyrelsen.

Efter høringsperioden fortsætter budgetforhandlingerne i uge 38, hvor der er planlagt tre budgetforhandlingsmøder.

Kommunaldirektøren mødes med alle aftaleholdere og hovedudvalgsmedlemmer mandag den 5. september i forhold til gennemgang af 1. behandlingsbudgettet, som er sendt i høring.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Der er sammenhæng til de aftalte målsætninger i den gældende økonomiske politik. Med særlig betydning for budgetlægningen kan nævnes målsætninger vedrørende strukturel balance, gennemsnitlig kassebeholdning, anlægsramme, afvikling af gæld samt årlig effektivisering.

Økonomiske konsekvenser

Forslag til kommunernes årsbudget og flerårige budgetoverslag udarbejdes jf. bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv. af Økonomiudvalget til Kommunalbestyrelsen senest den 15. september forud for det pågældende regnskabsår.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller at

1. Økonomiudvalget sender partiernes budgetskitse til 1. behandlingsbudget for budgetåret 2023 og overslagsårene 2024-2026 til Kommunalbestyrelsens 1. behandling
2. Økonomiudvalget sender partiernes budgetskitse til 1. behandlingsbudget i høring frem til den 16. september kl. 10 i henhold til den vedtagne budgetprocedure
3. bevillingsniveauet fastsættes i overensstemmelse med det vedhæftede bilag. Herunder at der på driften gives nettobevillinger på udvalgsniveau, og at der for anlæg gives bruttobevillinger per projekt for både rådighedsbeløb og anlægsbevillinger.

Bilag:

1 - 3347125	Åben	Budgetskitse for 2023-2026 - 1. behandlingsbudgettet	(115758/22)	(H)
2 - 3347103	Åben	Budgetbalance 2023-2026 - 1. behandling	(115745/22)	(H)
3 - 3347436	Åben	Oversigt over driftsændringer - 1. behandlingsbudgettet	(115954/22)	(H)
4 - 3347109	Åben	Anlægsoversigt 2023-2026 - 1. behandlingsbudgettet	(115751/22)	(H)
5 - 3347431	Åben	BUU - Refusionstilpasning SDE	(115949/22)	(H)
6 - 3347432	Åben	AU - Styrket og forenklet ungeindsats	(115950/22)	(H)
7 - 3347072	Åben	Bevillingsniveau 2023	(115719/22)	(H)
8 - 3347087	Åben	Generelle bemærkninger 2023 - 2026	(115729/22)	(H)
9 - 3347065	Åben	Budgetbemærkninger alle udvalg	(115712/22)	(H)
10 - 3347075	Åben	Takstoversigt 2023-2026	(115722/22)	(H)

Budgetskitse 2023-2026, Norddjurs Kommune

Denne budgetskitse er indgået mellem Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Nye borgerlige og løsgænger Diana Mikkelsen. Budgetskitsen indebærer, at alle stemmer for budgetskitsen, og der bliver ikke stillet ændringsforslag til enkelte dele.

Forligspartierne i Norddjurs Kommune har indgået en budgetskitse for 2023, hvor der sættes penge af til flere børn og ældre i forbindelse med mængdefremskrivningerne. Der er også i forbindelse med budgetforhandlingerne givet ekstra midler til borgere med stigende behov på socialområdet til trods for at budgettet er stramt. Forligspartierne har også sørget for midler til en lang række vigtige investeringer. Forligspartierne er enige om at give budgetterne et eftersyn i fagudvalgene i første halvår af 2023 bl.a. med henblik på at indarbejde "best-practice" og læring fra andre kommuner og organisationer. Der er enighed om at anerkende tidligere års budgetaftaler.

Det tekniske budget viser, at der ikke er balance i kommunens økonomi i de kommende år og forligspartierne er derfor enige om, at der skal ske en reduktion af Norddjurs Kommunes udgifter. Det er vigtigt, at der sikres tid til dialog, stabilitet, forudsigelighed og lokal forankring af tilpasningerne. I den forbindelse tages der flere værktøjer i brug fra 2024 med henblik på at skabe balance. Puljer i budgettet reduceres med 1/3, kommunale bygninger og grunde uden kommunalt formål sælges. Endelig indarbejdes der effektiviseringsbidrag af servicerammen med 0,8% fra 2024.

Forligspartierne vurderer, at resultaterne fra nogle af de budgetanalyser, der allerede er blevet gennemført, vil være et godt afsæt for fagudvalgene til at skabe et økonomisk råderum. Forligspartierne er enige om, at kommende budgetanalyser skal have et større økonomisk sigte, bl.a. ved at sammenligne vores udgiftsniveau med sammenligningskommunerne.

Det stramme budget er ikke et Norddjurs forhold. Alle kommuner er blevet pålagt en stram økonomi i den indgåede aftale mellem KL og regeringen. Aftalen er bleven så stram, skyldes krigen i Ukraine og kraftigt stigende udgifter, og statskompensation, til forsørgelse efter corona. Krigen i Ukraine har betydet, at der nu er politisk flertal for øgede militære udgifter, hvilket alt andet lige presser råderummet i kommunerne. Samtidig har krigen betydet kraftigt stigende priser, som har gjort kommunens indkøb dyrere.

Forligspartierne ønsker med budgetskitsen et stabilt budget i forhold til de aftalte rammer for de kommunale budgetter.

Selvom der er behov for en tilpasning af Norddjurs Kommunes økonomi, vil borgerne fortsat opleve, at Norddjurs Kommune udvikler sin service. Det skyldes effekten af en lang række langsigtede og strategiske indsatser, der er vedtaget i tidligere budgetforlig. Det gælder f.eks. indfasning af minimumsnormeringer i daginstitutioner, ekstra midler til 2-voksenordning i indskolingen i folkeskolen, finansiering af stigende antal PAU-elever, og flere midler til skoletjeneste med overnatning på Anholt. Derudover er der også i tidligere budgetter investeret i bl.a. Aarhus Airport, Visit Aarhus, DM i Vildt, Verdensballetten, samt videreførelse af midler til Bevæg dig for livet til og med 2023. Herefter vil det være en opgave for Kultur- og Fritidsudvalget at tilpasse og integrere det sammen med øvrige aktiviteter. Byggesagsbehandlingen er ligeledes prioriteret i tidligere budgetter for at nedbringe svartiderne. Der er givet en permanent opnormering på 0,5 mio. kr. årligt, og en midlertidig bevilling på 5,4 mio. kr. for 2020-2023, der nedtrappes og udløber endeligt i 2023.

Forligspartierne er enige om at arbejde i retning af øget decentralisering på politisk niveau samt øge mulighederne for selvbestemmelsen i de enkelte fagudvalg og dermed sætte fagudvalgene mere i spil (både økonomi og politiske emner). Udvalgene opfordres til at frigøre midler til at egne prioriteringer, sådan som

det er sket med corona-puljerne. Forligspartierne er enige om at arbejde med flere basispuljer under de enkelte udvalg. Det vil øge stabiliteten og forudsigeligheden, når borgere og politikere ved, at den samme pulje vil forsætte hvert år, også selvom der ikke afsættes de samme midler i puljen hvert år. Kommunalbestyrelsen er ansvarlig for det aftalte serviceniveau.

Forligspartierne er enige om, at det kan være nødvendigt at tillade midlertidige tilpasninger af det politisk vedtagne serviceniveau, hvis det skyldes udefrakommende begrænsninger. Det gælder f.eks. udfordringen med at fastholde og rekruttere på bl.a. Sundhed og Omsorg og socialområdet, som tidligere har motiveret en politisk beslutning om en fleksibilitet i servicemålene. Forligspartierne forventer, at der fortsat arbejdes med strategiske indsatser for at afhjælpe rekrutteringsudfordringen, f.eks. øget investering i HR og uddannelse.

Det værdimæssige fundament er Vores Norddjurs, som er vores organisations- og ledelseskodex. Det er udarbejdet af medarbejdere og ledere i fællesskab og godkendt politisk i 2020. Vores Norddjurs skaber fælles sprog og ståsted i kraft af de fire værdier: tillid, ordentlighed, udvikling og fællesskab. I et konstruktivt samspil med kommunalbestyrelsen danner værdierne grundlag for kommunens møde med borgeren, og at vi lykkes med kerneopgaven overfor borgerne.

Forligspartierne bag denne budgetskitse er enige om at overholde den økonomiske politik og dermed også de overordnede rammer om strukturel balance.

Der er enighed om, at forligspartierne i denne aftale mødes, når der er indgået en finanslovsaftale.

Hvis der efter budgetvedtagelsen er væsentlige ændringer af de økonomiske budgetforudsætninger, herunder at den fælleskommunale budgetlægning ikke går op, er forligspartierne enige om at mødes og tage stilling hertil.

Økonomisk bæredygtighed

Målsætninger

Økonomisk bæredygtighed betyder, at kommunens økonomi er i strukturel balance, og at de centrale økonomiske målsætninger overholdes.

Grundlaget for denne aftale er:

- Norddjurs Kommune anerkender og deltager i den fælleskommunale budgetlægning og de rammer, der er aftalt for kommunernes økonomi.
- Servicerammen overholdes og udfyldes, jf. den aftalte fælleskommunale serviceramme. I forbindelse med budgetopfølgningen, der behandles i oktober, forelægges gruppeformændene en oversigt med det sigte at prioritere anvendelsen af eventuelle ledige midler. Den efterfølgende politiske behandling sker i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.
- Anlægsrammen overholdes, jf. den aftalte fælleskommunale anlægsramme.
- Med budgetskitsen er der i 2023-2024 strukturel balance. Forligspartierne afventer svar på ansøgning om tilskud til særligt vanskelig stillede kommuner i forhold til arbejdet med den strukturelle balance i alle overslagsårene. Dette emne vil indgå i budgetforhandlingerne efter høringsperioden, idet forligspartierne er opmærksomme på problemstillingen.
- Kassebeholdningen forventes i 2023 at være 308 mio. og dermed over målsætningen på 175 mio. kr.

- Set over budgetperioden 2023-2026 er målsætningen om anlægsudgifter på minimum 100 mio. kr. om året stort set overholdt i 2023. I overslagsårene er anlægsudgifterne under målsætningen, og niveauet vil også være afhængigt af kommende aftaler om kommunernes økonomi.
- Pulje på 13 mio. kr. til værn om servicerammen.
- Anlægsreservepulje på 10 mio. kr. til anlægsudgifter og 5 mio. kr. til anlægsindtægter til imødegåelse af merudgifter bl.a. fra overførte anlægsprojekter fra foregående år.
- Pulje til anvendelse af overførsler på driften på 5 mio. kr. for at give en større fleksibilitet i brugen af opsparede midler på aftaleholderniveau. Puljen fordeles til fagudvalgene.
- Effektiviseringsbidrag på 0,55% i 2023, svarende til 10 mio. kr., med færrest mulige konsekvenser for borgerne. Forligspartierne er enige om, at driften fortsat skal effektiviseres blandt andet ved at løse opgaver mere enkelt eller med øget digitalisering. Men forligspartierne er også bevidste om, at opgaver vil blive reduceret eller falde bort. Herunder arbejdes med principperne for afbureaukratisering, velfærdsaftaler, fortsat digitalisering samt anvendelse af forskellige effektiviseringsmetoder, f.eks. Lean. Endvidere vil kommunens tværgående økonomigruppe understøtte aftaleenhedernes arbejde med effektiviseringer ligesom KL's råderumsnetværk inddrages i arbejdet. Endvidere vil den digitale pulje på 0,4 mio. kr. årligt ligeledes understøtte arbejdet.
- Fra 2024 en årlig forhøjelse af effektiviseringsbidraget til 0,8% på samme måde som den årlige stigning i pris- og lønfremskrivningen.
- Forligspartierne er enige om, at der i 2023 udarbejdes en budgetanalyse vedr. udviklingen i administrationsudgifter. Dette supplerer den eksisterende praksis med budgetanalyser på dette område, der senest er behandlet i kommunalbestyrelsen i maj 2022.
- Reduktion af eksisterende puljer med 1/3 årligt svarende til ca. 1,8 mio. kr. i 2024. Puljerne udgør herefter samlet set ca. 3,6 mio. kr. i 2024, 3,2 mio. kr. i 2025 og 3,2 mio. kr. i 2026.

Resterende puljemidler	2024	2025	2026
Økonomiudvalget	0,3	0,3	0,3
Arbejdsmarkedsudvalget	0,2	0,2	0,2
Kultur- og fritidsudvalget	1,6	1,3	1,3
Miljø- og teknikudvalget	0,3	0,3	0,3
Voksen- og plejeudvalget	0,2	0,2	0,2
Erhvervsudvalget	0,9	0,7	0,7
Total	3,6	3,2	3,2

Kultur- og fritidsudvalget puljemidler er afsat i flere forskellige puljer. Det er Kunst- og kulturpulje, Idræts- og fritidspulje, Leder- og instruktørmidler, Udviklingspulje, Fleksmidler, Elite Idræt og Bevæg dig for livet. Økonomiudvalgets puljemidler består af Puljen til strategiske emner og Handicaprådets tilgængelighedspulje, mens Voksen- og plejeudvalget har Handicaprådets tilgængelighedspulje, Erhvervsudvalget har Erhvervspuljen, Arbejdsmarkedsudvalget har Arbejdsmarkedspuljen og Miljø- og teknikudvalget har Grøn pulje under sig.

De udvalg, der har flere puljer under sig, har mulighed for at prioritere mellem puljerne på deres respektive udvalgsområder, herunder eventuelt sammenlægge puljer.

- Forventede indtægter fra salg af kommunale bygninger og grunde uden kommunalt formål på 1,5 mio. kr. årligt i perioden 2023-2026.
- De seneste år er det lykket at nedbringe gælden og forligspartierne er enige om at fortsætte denne retning og har indarbejdet et ekstraordinært afdrag på 10 mio. kr. for at nedbringe kommunens forpligtigelse i forhold til feriepenge, da der er en relativ høj forrentning på denne gældspost.

Forligspartierne er enige om, at der afholdes et temamøde for kommunalbestyrelsen i foråret 2023 om de økonomiske reguleringsprincipper i budgettet herunder mængdereguleringer, tildelingsmodellen, fremskrivning på baggrund af befolkningsprognosen mv.

Tilskud fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner

Norddjurs Kommune har søgt om tilskud fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner. Ministeriet udsender svar i slutningen af august måned. I budgetskitzen er der ikke indarbejdet et tilskud. Forligspartierne er enige om at reservere eventuelle tilskudsmidler til at understøtte organisationens arbejde med balancen i økonomien i 2024-2026. Såfremt der modtages tilskud, prioriteres pulje på 0,5 mio. kr. til henholdsvis Børne- og Ungdomsudvalget samt Voksen- og Plejeudvalget i 2023 samt 1 mio. kr. til den tværgående økonomigruppens understøttelse af aftaleenhedernes arbejde med effektiviseringer, herunder eksempelvis øget digitalisering i form af robotter og apps, LEAN, mv.

Skat

Der er ansøgt om tilskud til en skattenedsættelse på 0,1 procentpoint. Forligspartierne noterer sig, at der modtages svar fra ansøgning om pulje til skattenedsættelse i starten af september 2022.

Forligspartierne drøfter videre i forbindelse med budgetforhandlingerne efter høringsperioden.

Borgerne i centrum

Undersøgelsen af socialområdet indeholder en ægte interesse for mødet mellem borger og kommune. Forligspartierne ønsker, at undersøgelser af borgerens møde med kommunen fremover vil være et værktøj til dialog, udvikling og samskabelse. Økonomiudvalget kommer med et oplæg til hvordan temperaturmålinger kan udføres og finansieres.

Velfærdsaftaler

Forligspartierne er enige om at understøtte arbejdet med at frisætte serviceområderne med henblik på afbureaukratisering og borgeren i centrum. Kommunalbestyrelsen tager den 13. september 2022 stilling til deltagelse i det aktuelle frisættelsesprogram, som er aftalt mellem regeringen og KL.

Salg af kommunale ejendomme og grunde

Forligspartierne er enige om at igangsætte salg af kommunale ejendomme og grunde, der ikke tjener et kommunalt formål. Miljø- og Teknikudvalget starter en proces med at udpege eventuelle salgbare bygninger og grunde med afsæt i det arbejde som den tværgående administrative gruppe har udarbejdet. Der budgetteres med en årlig indtægt på 1,5 mio. kr. i budgetperioden.

Konkurrenceudsættelse

Beslutningen om konkurrenceudsættelse fra budgetaftalen 2019 har været udsat pga. Covid. Forligspartierne er enige om at genoptage sag fra foråret 2020 om konkurrenceudsættelse.

Ny Erhvervsstrategi

Norddjurs Kommune er i gang med at udarbejde en ny erhvervsstrategi i 2022 samt et kommuneplantillæg om erhvervsarealer. Den skal realiseres i et tæt samarbejde med erhvervslivet, på baggrund af øget kendskab til virksomhedernes behov, ved at møde erhvervslivet på dets vilkår og ved at være til stede, hvor virksomhederne er, inden for de givne rammer og vilkår. Partierne er enige om at i denne dialog er kendskabet til virksomhedernes markeder uden for Djursland central. For at sikre virksomhedernes dialog med kommunen styrkes for eksempel én indgang og servicekulturen.

Lokal erhvervsservice

Forligspartierne er enige om, at alle virksomheder skal have adgang til grundlæggende services af høj kvalitet. De områder, der repræsenterer fremtidige muligheder, skal have særlig opmærksomhed, så mulighederne udnyttes bedst muligt, og så udviklingen på disse områder har afsmittende effekt på så stor en del af kommunes øvrige erhvervsliv, herunder detailhandlen som muligt.

Norddjurs Kommune vil sammen med professionelle aktører fortsætte arbejdet med at udvikle den lokale erhvervsservice i tæt dialog med erhvervslivet om deres ønsker og behov med fokus på at yde den bedst mulige service.

Strategisk pulje

Der er enighed om, at der afsættes en årlig pulje på anlæg på 1 mio. kr. til strategisk opkøb af arealer, når behovet opstår. Derudover er der afsat en anlægspulje på 1,9 mio. kr. i 2023 og derefter 2 mio. kr. årligt under økonomiudvalget til strategisk understøttelse. Der afsættes ligeledes en indtægtpulje på 1,0 mio. kr. årligt i 2023-2026. Af det samlede beløb til arealerhvervelse og strategisk pulje i 2023 finansieres renovering af tag på GIC.

Aftalepartierne bekræfter at retningen i budgetaftalen for 2021 og 2022 også gælder i 2023-2026. Med udgangspunkt i de arealer kommunen allerede ejer, indledes der en dialog og samarbejde med Den danske Naturfond og Danmarks Grønne Fremtidsfond om finansiering af naturmæssige relevante projekter langs kystbåndet som f.eks. Djurslandsstien og sammenhænge med udpegede områder i kommuneplanen. Konkrete projekter behandles i Miljø- og Teknikudvalget.

Fastholdelse og rekruttering

Forligspartierne er meget opmærksomme på udfordringen omkring fastholdelse og rekruttering af medarbejdere og ledere. For at give tyngde og fokus er forligspartierne enige om at nedsætte et tværgående §17 stk. 4-udvalg under Voksen- og Plejeudvalget omkring forstærket indsats for fastholdelse og rekruttering, der bygger videre på det arbejde der allerede er igangsat. For at sikre relevant fagligt input inddrages eksperter indefra og udefra i arbejdet. Der fremlægges et forslag til en politisk proces for §17 stk. 4-udvalget, der forelægges til gruppeformandsmødet snarest mulig efter budgetvedtagelsen. Der sikres bred forankring af udvalgets arbejde.

Der vil blive søgt partnerskaber med uddannelsesinstitutioner, faglige organisationer og andre kommuner for at sikre uddannelse af nuværende og kommende medarbejdere på velfærdsområdet blandt andet gennem anvendelse af merituddannelser. Ligeledes ønsker forligspartierne at udbygge samarbejdet med studerende i form af praktik, studiejob og opgaveskrivning. Tilsvarende skal Norddjurs Kommune være synlig ved karrieremesser, på sociale medier mv. Sigtet er at forbedre mulighederne for rekruttering. Det sker med afsæt i igangværende initiativer på velfærdsområdet.

Forligspartierne er enige om, at Arbejdsmarkedsudvalget i 1. halvår 2023 udarbejder et oplæg til kommunalbestyrelsen som grundlag for videreudviklingen af mulighederne for konkret understøttelse af merituddannelse på ældreområdet i samarbejde med SOSU-skolen i Grenaa. I oplægget skal også indgå en belysning af mulighederne for at understøtte ledige til beskæftigelse på velfærdsområderne indenfor de eksisterende rammer, herunder også mulighederne for merituddannelser, for dem der er ansat som ufaglærte.

Forligspartierne er samtidig enige om, at der fortsat skal være fokus på fastholdelse af medarbejdere, og her har Kommunens arbejdspladser på lige fod med andre virksomheder i kommunen mulighed for at gøre brug af kommunes fastholdelseskonsulent, som er forankret i sygedagpengeteamet i arbejdsmarkedsafdelingen. Fastholdelseskonsulenten er blandt andet behjælpelig med udarbejdelse af fastholdelsesplaner, orientering om relevant lovgivning og råd og vejledning om kompenserende ordninger.

Fundraising

Norrdjurs Kommune arbejder strategisk i partnerskab med eksterne fonde og andre finansieringskilder. Derfor vil muligheder for fondsfinansiering af strategiske indsatser løbende blive afsøgt. Der laves et oplæg i Fællesforvaltningen med inddragelse af Kommunaldirektørens sekretariat. Oplægget behandles i Økonomiudvalget.

Vedligeholdelse af bygninger, veje, færger og digitale infrastruktur

Forligspartierne er enige om at prioritere vedligeholdelse af Norrdjurs Kommunes bygninger, veje, færger og digitale infrastruktur.

- Der afsættes 10 mio. kr. årligt i 2023-2026 til vejvedligeholdelse og asfalt. Forligspartierne er enige om at undersøge muligheden for at udvidelse af Herredsvej kan indgå i prioriteringen.
- Der afsættes 1,450 mio. kr. i 2023, og 1,5 mio. kr. i 2024, 1,25 mio. kr. i 2025 og 0,6 mio. kr. i 2026 til broer og bygværker
- Der afsættes 10 mio. kr. årligt i 2023-2026 til bygningsvedligeholdelse. I Miljø- og Teknikudvalgets prioritering af de konkrete projekter indgår energirenovering som et vigtigt parameter. Udvalget forelægges en årlig status på gennemførte energirenoveringer.
- Der afsættes 8,1 mio. kr. samlet set i 2023-2026 til dokning og vedligeholdelse af færger
- Belysningsplan på 4 mio. kr. i 2023 og 2,0 mio. kr. årligt i 2024-2026.
- Digital udvikling og KOMBIT projekter for 2 mio. årligt i 2023-2026.
- Digital udviklingspulje på 0,4 mio. kr. årligt i 2023-2026
- IT-infrastrukturprojekt på 2,2 mio. kr. i 2023, 2,7 mio. kr. i 2024 og 3,8 mio. kr. i 2025
- Midler til den kommunale andel af vedligehold på pleje-, ældre- og øvrige bosteder. Der afsættes 1,111 mio. kr. i 2023, 0,904 mio. kr. i 2024, 0,976 mio. kr. i 2025 og 1,247 mio. kr. i 2025.
- Brandsikkerhed i kommunale bygninger. Der afsættes 2,5 mio. kr. i 2023 og 1,5 mio. kr. årligt i 2024-2026.
- Der afsættes 0,4 mio. kr. i 2023 til indvendig renovering af skoler, dagtilbud og børne- og ungdomsinstitutioner.
- Der afsættes der 0,8 mio. kr. til strategiske halinvesteringer i 2023.

Boligudbygning – byggemodning

Forligspartierne er enige om, at der skal sikres byggegrunde og boliger, der bidrager til at Norddjurs Kommune er en attraktiv kommune at bosætte sig i. Norddjurs Kommune har kombinationen af at ligge tæt på de større østjyske byer, at det er billigere at bo i Norddjurs og at man i Norddjurs er tættere på naturen og det gode liv. Forligspartierne er enige om følgende:

- Der afsættes 5,8 mio. kr. i 2023, og 6,2 mio. kr. i 2024 til byggemodning i Vester Hesseldal.
- Der afsættes en pulje på 2,0 mio. kr. i 2023 og 2,3 mio. kr. årligt i 2024-2026 til byggemodning af nye områder samt færdiggørelse af eksisterende byggemodninger.
- Der er i budgettet forventede indtægter fra salg af grunde for i alt 12,6 mio. kr. i perioden 2023-2026, herunder salgsudgifter på i alt 2,9 mio. kr. Indtægterne skal finansiere byggemodning og arealerhvervelse. Nettoindtægten forventes at være 5,7 mio. kr. i 2023 og 2,3 mio. kr. i overslagsårene.
- Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2023 til vedligeholdelse af erhvervs- og byggegrunde.

Forligspartierne er enige om, at når der foreligger et plangrundlag for mulige nye udstykningsarealer i Auning i 2024, vil byggemodning af områderne blive taget op i kommende budgetforhandlinger.

Der er enighed om at udgifter til etablering af eventuel ny vejføring til Aqua Djurs samt eventuel kommunal vejadgang i forbindelse med salg af større erhvervsarealer ved havnen i Grenaa vil blive finansieret af indtægterne fra salg af erhvervsarealer nord for omfartsvejen.

Social bæredygtighed

Nybygning og renovering af dagtilbud og skoler

Forligspartierne er enige om at fastholde fokus på nybygning og renovering af dagtilbud og skoler i Norddjurs Kommune. I budgetskitsen er der på dagtilbud og skoler indarbejdet anlægsmidler til følgende allerede igangsætte anlægsarbejder:

- Fortsættelse af nybygning af Skovbørnehaven på i alt 13,5 mio. kr. i perioden 2023-2025.
- Afslutning af renovering af børnehaven Landsbyen, hvorfor der afsættes 2,7 mio. kr. i 2023.
- Afslutning af renovering af børnehaven Regnbuen, hvorfor der afsættes 2,2 mio. kr. i 2023.
- Afslutning af to nye klasselokaler og renovering af eksisterende lokale på Glesborg Skole, hvorfor der afsættes 4,3 mio. kr. i 2023.
- Fortsættelse af samling af Djurslandskolens afdelinger i Ørum, hvorfor der afsættes 1,0 mio. kr. i 2023 og 1,8 mio. kr. i 2024.

Forligspartierne afsætter 0,9 mio. kr. i 2023 til etablering af trappelift og handicaptolet på Søren Kanne Skole, Østre, jf. kommunalbestyrelsens beslutning d. 22/3-22.

Tilsvarende afsættes 0,4 mio. kr. i 2023 til brandsikring af køkkenet i Fjellerup Børnehave. Brandsikringen er nødvendig for at køkkenet kan fungere.

Børnekulturelt netværk

Forligspartierne er enige om at afsætte 0,1 mio. kr. årligt til Børnekulturelt Netværk indenfor Børne- og Ungdomsudvalgets område

MakerSpace

Forligspartierne er enige om, at der indenfor Børne- og Ungdomsudvalgets egen ramme findes finansiering til projektet MakerSpace, hvis der opnås tilsagn om de ansøgte midler til projektet. Projektet er søgt sammen med VidenDjurs. Det ansøgte beløb er 0,3 mio. kr. i 2023, 0,1 mio. kr. i 2024, 0,2 mio. kr. i 2025 og 0,1 mio. kr. i 2026.

Specialundervisning - §17 stk. 4-udvalg

Forligspartierne er enige om, at der under Børne- og Ungdomsudvalget nedsættes et tværgående §17 stk. 4-udvalg med formål at forud for budget 2024 at se på de udfordringer, der er på specialundervisningen, herunder stigende udgifter, andelen af børn, der visiteres og fordelingen af de nuværende midler blandt folkeskolerne.

I arbejdet inddrages forvaltningen, politiske repræsentanter samt nøgleaktører på skoleområdet herunder Skolelederforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA. Børne- og Ungdomsudvalgets formand bliver formand for §17 stk. 4-udvalget.

Midler til stigende pres på socialområdet

Socialområdet oplever et økonomisk pres. Det gælder på landsplan såvel som i Norddjurs Kommune. Det økonomiske pres kommer af, at stadig flere borgere efterspørger støtte og hjælp fra kommunen. Samtidig opleves der en stigning i borgere med et særligt stort behov. Der er i samarbejde med Komponent udarbejdet en prognose for udviklingen af udgifterne på området.

Norddjurs Kommune har samtidig igangsat en undersøgelse af socialområdet. Formålet med undersøgelsen er at skabe et udgangspunkt for en udvikling af socialområdet. For at understøtte processen afsættes der i dette budget 5 mio. kroner for at give socialområdet et nødvendigt løft. Beløbet udmøntes med 4,5 mio. kr. til Voksen- og Plejeudvalget og 0,5 mio. kr. til Børne- og Ungdomsudvalget på baggrund af arbejdet med undersøgelsen. I den sammenhæng indgår også et fokus på ledelsesspænd og normering. Regeringen og KL har nedsat et ekspertudvalg til at komme med anbefalinger til, hvordan der sikres en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling af området. Forligspartierne vil anbefale Voksen- og Plejeudvalget at inddrage ekspertgruppens anbefalinger samt udarbejde et temamøde for Kommunalbestyrelsen.

Forligspartierne er enige om, at Voksen- og Plejeudvalget i løbet af 1. halvår 2023 belyser mulighederne og rammerne for en pårørende- og handicaprådgiver.

Ældrebolighandlingsplan

Forligspartierne er enige om at afsætte 18,4 mio. kr. i 2024, 26,1 mio. kr. i 2025 og 0,6 mio. kr. i 2026 til 1. etape af ældrebolighandlingsplanen. Der afsætter endvidere indtægter på 9,1 mio. kr. i 2024 og 2,8 mio. kr. i 2026.

Beslutningen ligger i forlængelse af Kommunalbestyrelsens beslutning d. 16/3-21 om en ny ældrebolighandlingsplan for Norddjurs Kommune, der betyder opførelse af et nyt demenscenter i Grenaa og et nyt plejecenter i Auning.

Der afsættes endvidere 0,5 mio. kr. i 2025 og 2,0 mio. kr. i 2026 til etape 2. Etape 2 vil medføre at der evt. opføres yderligere 20 boliger i tilknytning til det nye plejecenter i Auning og evt. opføres 24 nye almindelige plejeboliger i tilknytning til det nye demenscenter i Grenaa.

Der afsættes desuden 0,6 mio. kr. i 2024 til at gennemføre en arkæologisk udgravning af området, hvor det nye demenscenter i Grenaa påtænkes placeret.

Forligspartierne er enige om at 0,3 mio. kr. i 2023 til energimærkning af plejecentre i Grenaa og Glesborg. Energimærkningen er lovpligtig og er med til at synliggøre de tiltag, som kan give de bedste energibesparelser og heraf også CO2-reduktioner.

Forligspartierne er enige om, at der laves en budgetanalyse, der skal afdække mulighederne for at opføre ældreboliger i samarbejde med private og/eller almene boligselskaber. Budgetanalysen forelægges til politisk behandling i Voksen- Plejeudvalget i første kvartal 2023.

Pladsudfordringer på dagtilbudsområdet

Frem mod budgetforhandlingerne om 2024 udarbejdes og behandles i Børne- og Ungdomsudvalget en langsigtet fysisk udbygningsplan for dagtilbudsområdet.

I arbejdet indtænkes fremtidig placering for og samling af Norddjurs kommunes §32-tilbud samt effekten af dette på kapaciteten indenfor dagtilbudsområdet.

Hjemmeplejens lokaler i Glesborg

Forligspartierne er enige om at Voksen- og Plejeudvalget i første kvartal 2023 belyser behov og muligheder for hjemmeplejens fysiske rammer.

DM i Skills

DM i Skills afholdes i 2024 i Randers Kommune som gerne vil inddrage de omkringliggende kommuner. Danmark har brug for flere unge, der vælger en erhvervsfaglig uddannelse. Forligspartierne vil gerne bidrage til at øge interessen for erhvervsuddannelserne og brande kommunen som et godt sted at arbejde, bo og leve. Derfor er forligspartierne enige om at Arbejdsmarkedsudvalget behandler ansøgning omkring en eventuel deltagelse. I lyset af kommunens eventuelle deltagelse skal der ske en bred involvering af faglige enheder, uddannelsesinstitutioner og fagudvalg.

Unge muligheder for job og uddannelse

Forligspartierne er enige om et fortsat fokus på en helhedsorienteret indsats med henblik på at understøtte særligt unges adgang til arbejdsmarked og uddannelse. De tre fagudvalg tager initiativ til i første kvartal 2023 at afholde et fællesmøde for Arbejdsmarkedsudvalget, Erhvervsudvalget og Børne- og Ungdomsudvalget for at arbejde på en styrket sammenhæng mellem skoler, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og ungeindsatsen i kommunen. Herunder muligheden for at få en partnerskabsaftale med erhvervslivet angående ungegaranti.

Kollektiv trafik – busser

Forligspartierne er meget opmærksomme på de stigende brændstofpriser og de finansieringsudfordringer vi deler på kollektiv trafik med andre kommuner. I samarbejde med de øvrige kommuner arbejdes der på at

løse udfordringen. Der er endvidere en særlig opmærksomhed på rute 351 mellem Grenaa og Ebeltoft, der understøtter unges mulighed for at vælge uddannelsesinstitutioner i Grenaa.

Der er en udfordring på ca. 6 mio. kr. årligt. Der samarbejdes med de øvrige kommuner om denne problemstilling.

Cykelstipulje

Forligspartierne er enige om, at der afsættes 0,5 mio. kr. i 2023 til færdiggørelse af cykelstien ved Fuglsang, samtidig modtages også statens tilskud på 1,650 mio. kr. i 2023. Der afsættes 1,0 mio. kr. årligt i 2024-2026.

Forligspartierne er enige om at fastholde tidligere budgetaftalers prioritering af cykelsti ved Bønnerup ved de kommende års budgetlægning.

Anholt

Forligspartierne er enige om, at der, med afsæt i de indledende drøftelser på Anholt i efteråret 2022, vil blive afholdt en strategidag i 2023 med deltagelse af relevante politisk udvalg. Der er taget initiativ fra bestyrelsen for Anholt Borgerforening til drøftelser med de øvrige foreninger på Anholt om vision og retning for en bæredygtig udvikling på en række områder på Anholt, eksempelvis turisme, færgefart og helårs bosætning.

Attraktiv bymidte i Grenaa

Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2023, 2,0 mio. kr. i 2024 og 1 mio. kr. i 2025 til udvikling af studiemiljø og attraktiv bymidte i Grenaa.

Fjellerup Strandliv og Folkets fabrik – Stenvad Mosebrugcenter

Forligspartierne er enige om at afsætte 4 mio. kr. til projektet Fjellerup Strandliv, herunder 2 mio. kr. i forventet ekstern finansiering samt 3,9 mio. kr. til projektet "Folkets fabrik – Stenvad Mosebrugcenter", herunder forventede indtægter på 1,1 mio. kr. Projektet har modtaget bevillingstilsagn fra Lokale- og Anlægsfonden/Realdania.

Udvikling af Skovskolen

Forligspartierne er enige om at fastholde 2,5 mio. kr. i 2023 og 0,5 mio. kr. i 2024 til udvikling af Skovskolen. Understøttelse af Skovskolen er med til at tiltrække studerende og dermed beskæftigelse og bosætning til kommunen.

Kunsthall ved Pavillonen

Forligspartierne fastholder at prioritere 0,5 mio. kr. i 2023 til færdiggørelse af forprojekt Kunsthall ved Pavillonen. Det forventes, at Pavillonen vil etablere det endelige projekt ved ekstern finansiering.

Forligspartierne er enige om at fastholde prioritering af 0,450 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 med henblik på at Pavillonen kan arbejde for igen at blive netværksspillested fra 2025.

Outdoor-puljemidler

Der har tidligere været afsat outdoor-puljemidler. Forligspartierne er enige om at fortsætte investeringerne i outdoor-anlægsprojekter og afsætter derfor 0,4 mio. kr. i 2023.

Øget tilskud til Gammel Estrup Herregaardsmuseum

Forligspartierne er enige om at øge tilskuddet til Gammel Estrup Herregaardsmuseum med 0,1 mio. kr. årligt.

Miljømæssig bæredygtighed

Klimaindsats

Norrdjurs Kommune er udpeget som et af de mest udsatte områder i forhold til oversvømmelse ved stigende havvand, og den foregående kommunalbestyrelse besluttede at nedsætte et §17, stk. 4 udvalg ”Næse for vand”, og der understøttes i den forbindelse med 0,380 mio. kr. årligt.

Etapeplan om klimasikring

Forligspartierne er enige om at afsætte 0,5 mio. kr. i 2023 som en del af budgetforliget sidste år til etapeplan om klimasikring mod havvand. De 0,5 mio. kr. i 2023 er reserveret til projektet ”Næse for vand”, hvor der samtidig er givet tilsagn om tilskud og nedsat et §17, stk. 4-udvalg til at følge projektet.

Der afsættes ligeledes 0,5 mio. kr. i 2023 og 0,5 mio. kr. i 2024 (i 2024 er beløbet sammensat af 1,5 mio. kr. i udgifter og 1 mio. kr. i indtægter fra ekstern finansiering) til det igangsatte klimasikrings- og byfornyelsesprojekt i Allingåbro.

Naturgenopretningsprojekter Dystrup-Ramten søerne og Drammelstrup Vådenge

Forligspartierne er enige om at afsætte midler til supplerende restaurering af Dystrup-Ramten søerne. Projektet er fuldt finansieret af Miljøstyrelsen. Der er afsættes 0,166 mio. kr. årligt i udgift i 2023 og 2024 og 0,332 mio. kr. i indtægt i 2025. Projektet har til mål at forbedre vandkvaliteten yderligere ovenpå det tidligere restaureringsprojekt med opfiskning af bestemte fiskearter i 2018-2019.

Forligspartierne er enige om at afsætte midler til det tidligere besluttede projekt om Drammelstrup Vådenge. Projektet er fuldt statsligt finansieret og har til hensigt at forbedre vandkvaliteten i Randers Fjord ved at etablere et vådområde ved Drammelstrup Enge. Der afsættes 6,4 mio. kr. i 2023 i udgift og 7,6 mio. kr. i 2024 i indtægt.

Der afsættes indtægtsbudget på 1,0 mio. kr. i 2023 som er restfinansiering af projektet Coast-to-coast og 1,4 mio. kr. som er restfinansiering af projektet Genopretning af Gjesing Højmose i Løvenholmskoven.

Vandområdeplaner – forbedring af naturtilstand

Forligspartierne er enige om at søge støtte i den statslige pulje til forbedring af kystvande, søer, vandløb og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv.

Der afsættes 0,9 mio. kr. årligt i 2024-2025 og tilsvarende 100% statslig medfinansiering.

Ladestanderer til elbiler

Forligspartierne er enige om at afsætte 2,3 mio. kr. i 2023 og 1,2 mio. kr. i 2024 til opfyldelse af Norrdjurs Kommunes forpligtelse til at opstille ladestanderer til elbiler ved kommunale bygninger.

Bygningsrenovering

Forligspartierne er enige om, at Miljø- og Teknikudvalget belyser muligheder for ESCO-samarbejder i forhold til den kommunale bygningsrenovering.

Stiforløb – Lystrup Strand - Skovgårde

Der afsættes 0,1 mio. kr. til arbejdet i 2023 og der udarbejdes til budget 2024 et konkret anlægsforslag. Forslaget udarbejdes med udgangspunkt i den vedtagne proces for borgerinddragelse, sådan som det også er sket ved anlæg af sti mellem Skovgaard og Fjellerup.

Trafiksikkerhed

Der afsættes 1 mio. kr. i 2023 til puljen til trafiksikkerhed.

Forligspartierne er enige om at der i Miljø- og Teknikudvalget arbejdes henimod at flere byer omfattes af hastighedsbegrænsninger på 40 km/t.

Belysning banestien

Der prioriteres 0,4 mio. kr. i 2023 med afledt drift på årligt 10.000 kr. til at understøtte belysning på en del af strækningen på banestien mellem Auning og Allingåbro. Den resterende sum skal der udarbejdes oplæg til i Miljø- og Teknikudvalget i første kvartal 2023.

Grenaa Lystbådehavn

Der tages stilling til anlæg af dækmole ved budgetlægningen for budget 2024.